

Tomasz Mycielski

Zaawansowane systemy baz danych – projekt

Case study: Firma transportowa Eltrans

Eltrans to prężnie działająca firma transportowa, operująca zarówno na rynku krajowym, jak i międzynarodowym. Firma dysponuje zróżnicowaną flotą liczącą około 300 pojazdów, z czego większość stanowią tiry, uzupełnione o samochody osobowe i vany. Eltrans zatrudnia kilkuset pracowników, w większości kierowców, lecz także personel administracyjny, mechaników oraz specjalistów ds. logistyki.

Głównym wyzwaniem dla Eltrans jest efektywne zarządzanie zróżnicowaną flotą pojazdów i licznym personelem. Firma potrzebuje narzędzia do monitorowania wydajności, optymalizacji tras, kontroli kosztów oraz wykrywania nadużyć (fraudów). Dodatkowo, Eltrans chce wzmocnić swoje możliwości analityczne, aby podejmować trafniejsze decyzje biznesowe oparte na danych.

Baza danych, która ma usprawnić działanie firmy, będzie centralnym punktem gromadzenia i analizy informacji o pracownikach, pojazdach (z uwzględnieniem ich typów), trasach i historycznym stanie pojazdów podczas całego cyklu ich eksploatacji. Dzięki niej, Eltrans będzie w stanie:

- Analizować pracę kierowców
- Monitorować wykorzystanie pojazdów
- Analizować opłacalność poszczególnych tras i zleceń, z uwzględnieniem specyfiki różnych typów pojazdów
- Generować raporty i analizy wspierające podejmowanie decyzji strategicznych
- Wykrywać nadużycia, których dopuszczają się pracownicy firmy

Wdrożenie tego systemu pozwoli Eltrans na zwiększenie efektywności operacyjnej, redukcję kosztów oraz poprawę jakości świadczonych usług. To z kolei przełoży się na wzmocnienie pozycji firmy na konkurencyjnym rynku transportowym, umożliwiając jej lepsze wykorzystanie zróżnicowanej floty pojazdów i efektywniejsze zarządzanie zasobami ludzkimi, oraz oczywiście zwiększenie zysków.

RDBMS

Na potrzeby tego projektu do zarządzania relacyjną bazą danych wykorzystany zostanie system **PostgreSQL**. Używałem tego systemu już wcześniej i nie miałem z nim problemu. Postgres ma ogromną społeczność, więc nawet jeśli napotkam jakiś problem, to na pewno szybko znajdę jego rozwiązanie w internecie. Korzystanie z Postgresa jest darmowe (open source), a instalacja jest dziecinnie prosta. Korzystam z **helm** (chart od Bitnami) do utworzenia instancji Postgresa na moim klastrze **k3s**, do którego dostęp mam przez WireGuard (Tailscale).

Screenshoty z działającego Postgresa:

```
postgres=# \l
```

List of databases									
Name	Owner	Encoding	Locale Provider	Collate	Ctype	Locale	ICU Rules	Access privileges	
postgres	postgres	UTF8	libc	en_US.UTF-8	en_US.UTF-8			=c/postgres	
template0	postgres	UTF8	libc	en_US.UTF-8	en_US.UTF-8			postgres=Ctc/postgres	+
template1	postgres	UTF8	libc	en_US.UTF-8	en_US.UTF-8			=c/postgres	
								postgres=Ctc/postgres	+

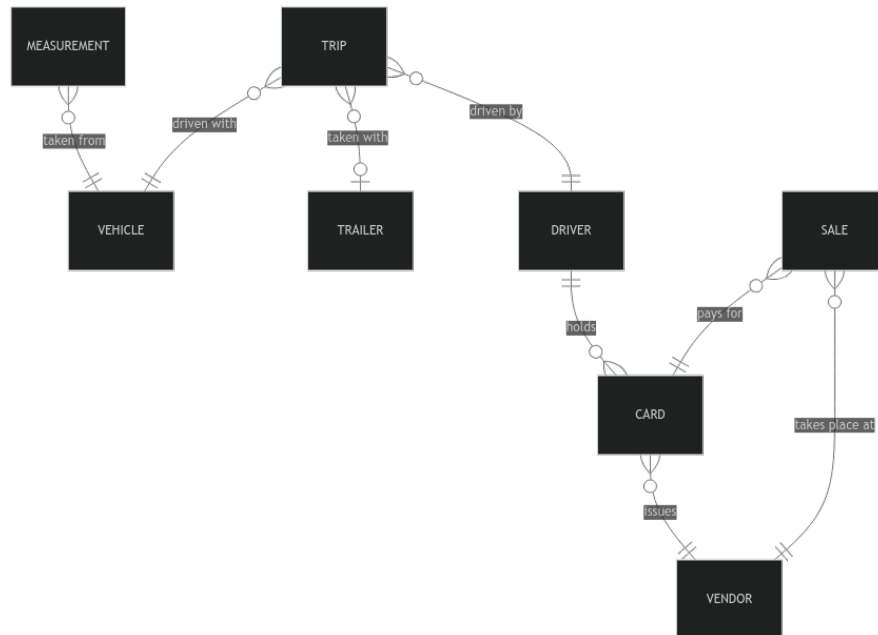
(3 rows)

```
> kubectl get pods
```

NAME	READY	STATUS	RESTARTS	AGE
postgres-postgresql-0	1/1	Running	0	11m

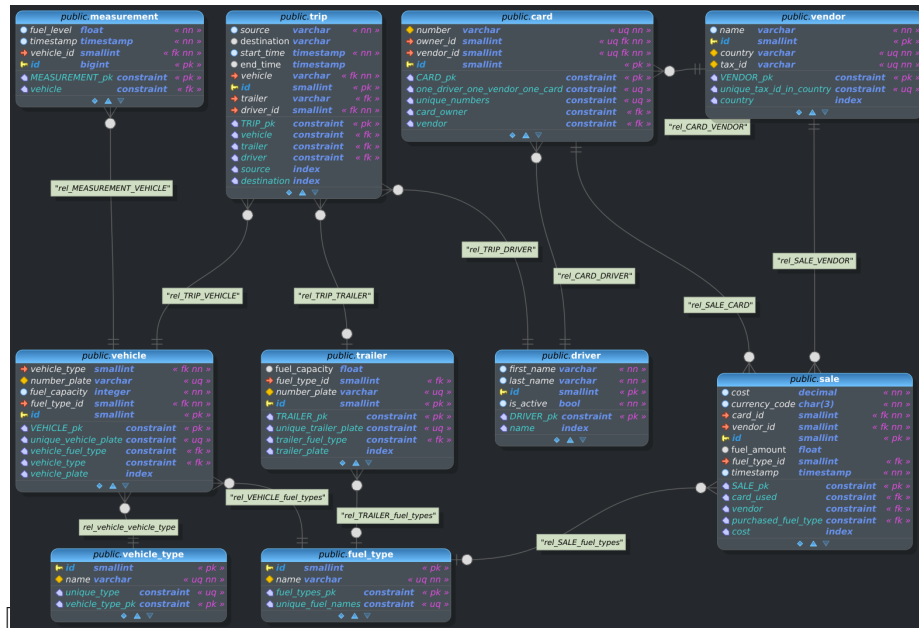
Projekt bazy danych

ERD

Implementacja bazy danych

Schemat logiczny

Wszystkie tabele są w jednym schemacie bazodanowym.

Tabele niezależne

1. measurement

Zawiera pomiary poziomu paliwa podczas jazdy samochodu.

2. trip

Zawiera informacje o trasach pokonanych przez samochody.

3. card

Zawiera informacje o kartach flotowych, których używają kierowcy podczas transakcji na stacjach paliw.

4. vendor

Zawiera informacje o dostawcach paliwa, z którymi firma ma podpisane umowy.

5. vehicle

Zawiera informacje o samochodach, którymi operuje firma.

6. trailer

Zawiera informacje o naczepach, którymi operuje firma.

7. **driver**

Zawiera informacje o kierowcach zatrudnionych w firmie.

8. **sale**

Zawiera informacje o transakcjach zakupu paliwa dokonanych przez kierowców.

Tablice słownikowe

1. `vehicle_type`
2. `fuel_type`

Odstępstwa od 3NF

TODO

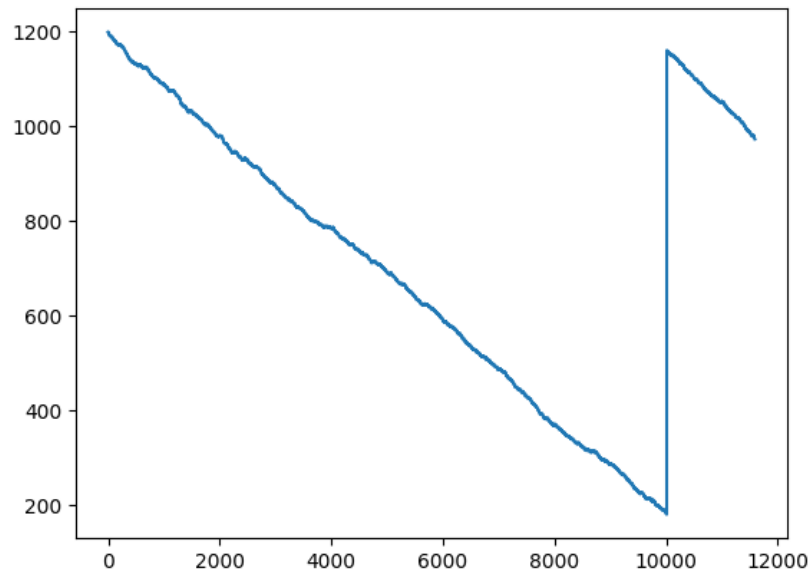
Istotne decyzje projektowe

TODO

Generowanie danych

Do wygenerowania danych wykorzystałem własne skrypty SQL i Python. Aby zwiększyć realizm danych wielokrotnie wykorzystywałem losowanie z rozkładu normalnego (na przykład do generowania cen paliwa). Na szczególną uwagę zasługuje program, który generuje pomiary poziomu paliwa podczas przejazdów samochodów oraz zapisy transakcji zakupu paliwa dokonanych przez kierowców gdy poziom był niski.

Wykres pomiarów paliwa w czasie dla jednego z przejazdów:

Widoczny na wykresie szum został wprowadzony celowo w celu symulacji niedokładności przyrządów pomiarowych oraz zmiennego spalania pojazdu podczas podróży.

Użytkownicy

TODO

Przykładowe zapytania

Którzy kierowcy wykonali najwięcej tras w danym miesiącu?

```
SELECT driver.first_name,
       driver.last_name,
       count(*) AS trips_taken
FROM driver
JOIN trip ON driver.id=trip.driver_id
WHERE trip.start_time>='2024-01-01'
      AND trip.end_time<'2024-02-01'
GROUP BY driver.first_name,
         driver.last_name
ORDER BY trips_taken DESC
LIMIT 10;
```

#	A-Z first_name ↕	A-Z last_name ↕	123 trips_taken ↕
1	Zbigniew	Nowak	3
2	Adam	Kowalczyk	3
3	Łukasz	Szymański	3
4	Joanna	Wiśniewska	3
5	Marcin	Kwiatkowski	3
6	Marcin	Woźniak	2
7	Adam	Kowalski	2
8	Andrzej	Lewandowski	2
9	Grzegorz	Wójcik	2
10	Katarzyna	Zielińska	2

Jaka jest średnia cena oleju napędowego w Polsce?

W tym zapytaniu wykorzystane zostało **podzapytanie**.

```
SELECT ft.name AS "Nazwa paliwa",
       ROUND(CAST(sum(cost) / sum(fuel_amount) AS numeric), 2) AS "Cena paliwa [EUR]"
FROM sale s
JOIN fuel_type ft ON ft.id = s.fuel_type_id
WHERE vendor_id IN
      (SELECT id
       FROM vendor
       WHERE country = 'Poland')
      AND ft.name = 'diesel'
GROUP BY ft.name;
```

#	A-Z Nazwa paliwa ↕	123 Cena paliwa [EUR] ↕
1	diesel	1.5

Perspektywy

Wykrywanie fraudów

TODO

Spalanie pojazdu na godzinę jazdy

TODO

Indeksy

W bazie stworzyłem indeksy aby przyspieszyć niektóre zapytania. Tam, gdzie zapytania mają formę przyrównania do konkretnej wartości (na przykład numer rejestracyjny) wykorzystany został indeks typu hash. W przeciwnym wypadku, oraz w indeksach złożonych z kilku kolumn, wykorzystałem indeks btree.

trip

Utworzone zostały indeksy typu hash na kolumnach **source** i **destination** aby przyspieszyć zapytania o miejsca, gdzie jeżdżą pojazdy.

vendor

Utworzony został indeks typu hash na kolumnie **country** aby przyspieszyć zapytania o kraje w których zarejestrowane są działalności dostawców paliwa.

sale

Utworzony został indeks btree na kolumnie **cost** zawierający wartości **cost**, **fuel_amount** i **vendor_id** aby przyspieszyć zapytania o średnie ceny paliwa u dostawców.

driver

Utworzony został indeks złożony typu btree na kolumnach **first_name** i **last_name** aby przyspieszyć zapytania o kierowców przy użyciu ich imion (w przeciwieństwie do ich **id**).

vehicle i trailer

W obu tabelach utworzono indeksy typu hash na kolumnach z numerami rejestracyjnymi.